

Загальний досвід клієнтів ТОВ «Готельний комплекс «Глобус» можна описати як позитивний для гостей. Про це свідчить середнє значення 1,4 46 учасниками за 196 точками дотику.

УДК 336

І. Юречко

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

ФІНАНСУВАННЯ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Yurechko Ilyia

FINANCING THE DEFICIT OF THE STATE BUDGET OF UKRAINE IN WAR CONDITIONS

Повномасштабна збройна агресія спричинила фундаментальну трансформацію фіскальної політики держави. Фінансова система перейшла від парадигми розвитку до парадигми виживання, де пріоритетом стало не збалансування бюджету, а оперативне покриття критичних видатків на оборону та підтримку життєдіяльності держави.

Масштаб фіскального шоку є безпрецедентним: дефіцит державного бюджету зріс із 197,9 млрд грн (3,6% номінального ВВП) у 2021 році до 914,7 млрд грн (17,6% номінального ВВП) у 2022 році, досягнувши піку у 20,4% ВВП у 2023 році [1, 2]. За три роки війни сукупний дефіцит становить понад 3,6 трлн грн, що перевищує річний довоєнний бюджет більш ніж удвічі. Це актуалізує питання джерел покриття такого масштабного дисбалансу та довгострокової боргової стійкості України.

В умовах внутрішнього дефіциту ресурсів ключову роль у покритті бюджетного розриву відіграли запозичення. Основним інструментом мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів стали військові облігації внутрішньої державної позики. Паралельно визначальним фактором збереження фіскальної стійкості стала міжнародна фінансова допомога, яка у 2022-2024 роках набрала системного характеру та компенсувала нестачу власних бюджетних доходів.

Наслідком такої моделі фінансування стало стрімке зростання державного боргу. Це означає формування значного боргового навантаження на майбутні бюджетні періоди, особливо з урахуванням того, що відновлення економіки, за оцінками експертів, буде тривалим у часі. За таких умов пікові виплати за борговими зобов'язаннями можуть припасти на фазу ще недостатньо відновленої економіки, що істотно звужує фіскальний простір держави.

Водночас ситуація не є безвихідною, оскільки навіть за умов війни Україна зберігає потенціал для керованого боргового та бюджетного відновлення за умови реалізації виваженої фінансової стратегії.

Шляхи вирішення окреслених фінансових дисбалансів потребують комплексного підходу, що поєднує боргове, інституційне та інвестиційне перезавантаження післявоєнної фінансової політики держави:

- проведення комплексної реструктуризації державного боргу з метою зниження пікового навантаження на бюджет та подовження строків обслуговування зобов'язань;
- використання заморожених російських активів як джерела часткового покриття воєнних збитків та зменшення боргового тиску на державні фінанси;
- раціоналізація післявоєнних бюджетних видатків шляхом поступового скорочення частки оборонних витрат і переорієнтації ресурсів на відбудову економіки;
- диверсифікація джерел фінансування відновлення через розвиток державно-приватного партнерства та залучення інвестиційних інструментів розвитку.

Фінансування дефіциту державного бюджету України в умовах воєнного стану здійснюється в режимі надзвичайного навантаження на фінансову систему. Різке зростання дефіциту, активне використання внутрішніх і зовнішніх запозичень та прискорене нарощування державного боргу формують складні виклики для післявоєнного розвитку. Водночас збереження міжнародної підтримки, ефективне управління борговими ризиками та структурна перебудова бюджетної політики створюють передумови для поступового відновлення фінансової рівноваги. У довгостроковій перспективі саме якість фінансового управління визначатиме здатність держави перейти від моделі виживання до моделі сталого економічного зростання.

Література

1. Державний веб-портал бюджету для громадян [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://openbudget.gov.ua> (дата звернення: 08.11.2025).
2. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 08.11.2025).

УДК 159.9:616

С.П.Янів, ст.гр. БП-31

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З. ФРОЙДА , ОКРІМ ПСИХОАНАЛІЗУ

S.P.Yaniv

A GENERAL OVERVIEW OF Z. FREUD'S SCIENTIFIC RESEARCH, EXPECT FOR PSYCHOANALYSIS

Зигмунд Фройд відомий передусім як засновник психоаналізу, однак його наукова діяльність охоплювала значно ширше коло досліджень. Ще до створення основ психоаналітичної теорії Фройд активно займався експериментальною та клінічною роботою у сфері неврології, фізіології та анатомії. Його ранні наукові праці присвячені будові нервової системи, дослідженню мозку, функцій окремих його частин, а також механізмам мовлення та порушенням афазії. Учений прагнув поєднати біологічний підхід із розумінням психічних явищ, що на той час було новаторським. Особливу